

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ДЛЯ ЦІЛЕЙ КОНТРОЛЮ

***ПІЛИПЕНКО К.А., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ДАНІЛОВА М.В., СТУДЕНТКА,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ***

Для успішного здійснення виробничого процесу, як головної ланки діяльності господарського суб'єкту, є наявність та раціональне використання виробничих запасів. Велика кількість виробничих запасів, зокрема специфічної їх групи – запасів сільськогосподарського призначення - використовується в даній галузі народного господарства, тому сільськогосподарська продукція відрізняється високою матеріалоемністю. Важливим резервом в напрямі покращення діяльності підприємств даної галузі є підвищення ефективності використання та посилення господарського контролю за збереженням виробничих запасів [1].

Метою внутрішньогосподарського контролю та ревізії запасів є підтвердження реальності і достовірності вартості запасів у фінансовій звітності і підтвердження відповідності операцій з ними чинному законодавству [2, с. 14].

Проблеми розвитку та удосконалення обліку та контролю виробничих запасів досі не втрачають своєї актуальності. Основними завданнями удосконалення системи обліку та контролю виробничими запасами є: створення раціональної системи організації обліку запасів на підприємстві; удосконалення існуючих методів оцінки та проведення інвентаризації виробничих запасів; удосконалення системи контролю виробничих запасів на всіх етапах технологічного процесу; створення інформаційної бази обліку та контролю виробничих запасів за центрами відповідальності та загалом по підприємству.

Запаси є вагомою частиною активів підприємства, і вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності, а також при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Система бухгалтерського обліку, яка генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними ринковими системами для ефективного управління, в свою чергу, вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів.

У відповідності з визначенням МСБО № 2, запаси – це активи, які: утримуються для продажу за умов звичайної господарської діяльності; знаходяться в процесі виробництва для продажу; існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг [3].

Запаси поділяються на виробничі і товарні. Виробничі запаси - придбані або самостійно виготовлені вироби, які підлягають подальшій переробці на підприємстві. В процесі виробництва виробничі запаси використовуються неоднаково. Деякі з них повністю споживаються у технологічному процесі (сировина і матеріали), інші – змінюють тільки свою форму і розмір (мастильні матеріали, фарби), треті – входять до складу виробу без будь-яких зовнішніх змін (запасні частини), четверті – лише сприяють виготовленню виробів, але не включаються до їх маси або хімічного складу [1].

Значну питому вагу займають виробничі запаси та незавершене виробництво. Господарства не здатні покрити свої борги, а продовження виробництва потребує нових фінансових вкладень. Фактори, які обумовлюють негативні зміни показників економічної ефективності використання таких виробничих ресурсів, як трудові та основні виробничі засоби є, перш за все, незбалансованість окремих ресурсів (сільськогосподарських і силових машин), зменшення рівня оборотності оборотних засобів, незбалансованість виробничих ресурсів, а в зменшенні урожайності – від'ємний баланс гумусу та поживних речовин у ґрунті» [5]. Формування ресурсного, в тому числі і фінансового забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції, є процесом реалізації виробничого потенціалу суб'єкта господарювання. Для вирішення наведених вище основних завдань удосконалення системи обліку виробничих запасів слід звернути увагу на типові порушення і помилки пов'язані з операціями виробничих запасів в обліку, а саме: недотримання організаційних вимог щодо організації ведення бухгалтерського обліку операцій з виробничими запасами, зокрема, укладення договорів про матеріальну відповідальність, відсутність аналітичного обліку виробничих запасів; правильність визначення первісної вартості виробничих запасів в залежності від способів їх надходження на підприємство; правильність визначення суми списання виробничих запасів на виробництво в залежності від передбаченого в Наказі про облікову політику методу списання; розкрадання і псування виробничих запасів внаслідок

безгосподарності на підприємстві, неправильне визначення розмірів природного убутку, та відображення цих фактів в бухгалтерському обліку; неповнота розкриття інформації про виробничі запаси в Примітках до річної фінансової звітності; списання виробничих запасів понад норми, передбачені технологічним процесом; відсутність проведення щорічної інвентаризації виробничих запасів; неправомірна переоцінка виробничих запасів та відображення її вартості в обліку; правильність визначення фінансового результату від реалізації виробничих запасів та визначення податкових зобов'язань.

З використанням П(С)БО 9 бухгалтерського обліку значно розширилися можливості підприємств у виборі правил ведення облікової політики та методів обліку виробничих запасів [4]. На сьогодні законодавчо не регламентується, який метод обліку виробничих запасів краще обрати. Для того, щоб правильно зробити вибір, потрібно добре усвідомлювати переваги того чи іншого методу для конкретного господарства. У зв'язку з цим особливо посилюються вимоги до бухгалтерського обліку в напрямі підвищення дієвості, аналітичності та оперативності отримуваної інформації про виробничі запаси з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Література.

1. Пилипенко К.А. Особливості обліку виробничих запасів при використанні ПСБО та МСФЗ / К.А. Пилипенко, Ю. Холостова // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Спецвипуск.. – Полтава : ПДАА. – 2013. – С. 243-250.

2. Панібратова С.В. Організація та методика внутрішньогосподарського контролю використання запасів на підприємствах галузі машинобудування / С.В. Панібратова // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3(53). – С. 152-154.

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_021/

4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

5. Ефективність інноваційних агротехнологій в умовах різного ресурсного забезпечення / Г.Є. Мазнев, О.О. Красноручький, О.Ю. Бобловський, О.О. Артеменко, С.О. Заїка // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – 2009. – Вип. 83. – С. 40-48.